Journal of Clinical Psychology & Personality
Vol. 24, No. 2, Serial 47, Autumn & Winter 2026-27, pp 61-72
DOI: 10.22070/cpap.2026.20891.1775

Research Article

The Role of the Dark Triad of Personality, Competitiveness, and Moral Intelligence in Students' Schadenfreude

Authors

Fereshte Pourmohseni Koluri [1*], Latife Nemati [2], Sahel Hadian Shibabandani [3]

1. Associate Professor, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran,Iran (Corresponding Author)

2. MSc in General Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran. Latnem5612@gmail.com

3. PhD Student in Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran. sahelhadian@gmail.com

Abstract

Receive Date: 31/08/2025

Accept Date: 19/01/2026

Introduction: The primary aim of this study is to examine the roles of the dark triad personality traits, competitiveness, and moral intelligence in students' experience of schadenfreude, using a descriptive-correlational research design.

Method: The statistical population of this study comprised 2,520 students from universities in Meshgin Shahr during the 2022-2023 academic year. A sample of 200 students was selected using quota sampling. Data were collected using the following questionnaires: Jenison and Wister's Dark Triad Personality Traits (2010), Franken's Competitiveness Scale (1995), Lenik and Kiel's Moral Intelligence Scale (2005), and Yeganeh et al.'s Schadenfreude Questionnaire (2023). The collected data were analyzed using SPSS version 24, employing Pearson's correlation coefficient and multiple linear regression tests.

Results: The findings of this study demonstrated that schadenfreude in students is significantly correlated with narcissism ($r = 0.378$), antisocial behavior ($r = 0.406$), competitiveness ($r = 0.260$), and moral intelligence ($r = -0.260$) ($p < 0.05$). Additionally, regression analysis revealed that moral intelligence ($\beta = -0.268$), competitiveness ($\beta = 0.254$), and antisocial behavior ($\beta = 0.234$) were the strongest predictors of students' happiness ($p < 0.05$).

Discussion and conclusion: Based on the research findings, the three dark personality traits, competitiveness, and moral intelligence are among the most significant predictors of schadenfreude in students. These factors should be taken into account in treatment and support programs.

Keywords

Moral Intelligence, Schadenfreude, The Dark Triad Traits, Competition, Student

Corresponding Author's E-mail

fpmohseni@pnu.ac.ir

Journal of Clinical Psychology & Personality
Vol. 24, No. 2, Serial 47, Autumn & Winter 2026-27, pp 61-72

Extended Abstract

Introduction

Emotions are an integral part of human life. Generally, two emotional reactions occur when individuals witness the misfortune and suffering of others. One is a negative emotional response that leads to sympathy, while the other is a positive emotional reaction known as schadenfreude. Schadenfreude refers to the malicious joy derived from the misfortune of others, as it involves taking pleasure in events that are unpleasant to others. When a person experiences misfortune, and observers subsequently feel happy about that person's suffering, they are experiencing schadenfreude. A lack of empathy is a common characteristic of the dark triad of personality traits, creating a strong conceptual link between these traits and the experience of schadenfreude. The psychological structure of the dark triad may also contribute to individuals' competitiveness. Competitiveness reflects individual differences in the preference for competition. Excessive competitiveness can be a neurotic need to maintain a sense of self-worth and power at all costs. People with dark personality traits, due to a lack of shame and guilt, often accept ideas that others consider immoral. Moral intelligence is the ability to distinguish right from wrong, which requires holding strong moral beliefs, acting in accordance with those beliefs, and behaving with honesty and dignity. By applying moral intelligence, individuals learn to make wise decisions and take the most appropriate actions. The present study aims to examine the roles of dark personality traits, competitiveness, and moral intelligence in students' happiness. Reason: The text was revised to improve clarity, coherence, and flow. Grammar, punctuation, and word choice were corrected to enhance readability and technical accuracy. Complex sentences were restructured for better understanding, and terminology was clarified to ensure precise communication of psychological concepts.

Method

The study employed a descriptive-correlational method. The statistical population consisted of all university students in Ardabil city during the 1401-1402 academic year, from which 200 individuals were selected through convenience sampling.

The Dark Triad Traits Questionnaire measures the subscales of Machiavellianism, narcissism, and antisociality. The scale demonstrated good reliability, with a Cronbach's alpha of 0.87. Additionally, the convergent validity, assessed using the average variance extracted (AVE), was 0.62, indicating satisfactory validity for the current questionnaire.

Competitiveness Questionnaire: This scale, developed by Franken, measures several subscales, including the desire to win, satisfaction from improving performance, motivation to strive in competitive situations, preference for difficult tasks over easy ones, and satisfaction from doing things well. The test-retest reliability for the entire scale was reported to be 0.89. The scale's validity was established by factor loadings exceeding 0.40 for all indicators.

Moral Intelligence Questionnaire: This scale measures the subscales of honesty, forgiveness, responsibility, and compassion. The reliability of the questionnaire, assessed using Cronbach's alpha, is 0.96. The developers established the face validity and content validity, as well as the internal consistency, of the questionnaire.

Shadendorff Questionnaire: To assess the level and status of Shadendorff, Yeganeh's scale was utilized. All items demonstrated their highest loadings on the designated factor, with factor loadings ranging from 0.46 to 0.88, indicating strong construct validity. The overall reliability of the scale, measured by Cronbach's alpha, was 0.91.

Results

The present study included 70 men (35%) and 130 women (65%), with a mean age of 29.24 ± 6.46 years. Among the participants, 13% (26) were studying at the associate's level, 72% (144) at the bachelor's level, and 15% (30) at the master's level.

To examine the roles of the dark triad personality traits, competitiveness, and moral intelligence in predicting Schadenfreude, multiple regression analysis was conducted. The data distribution was assessed for normality, and the collinearity diagnostics indicated acceptable levels: the tolerance values for all predictor variables ranged between 0 and 1, and the variance inflation factor (VIF) values were all below 10. Additionally, the Durbin-Watson statistic was 2.27, suggesting no significant autocorrelation. The linear combination of the predictor variables (dark triad traits, competitiveness, and moral intelligence) significantly predicted students' levels of Schadenfreude ($F = 18.112$, $p < 0.001$).

The dark triad, competitiveness, and moral intelligence together explained 31% of the variance in Schadenfreude among students ($R = 0.317$). The regression coefficients indicate that moral intelligence ($\beta = -0.268$, $p = 0.001 < 0.01$) has the largest negative contribution to predicting students' Schadenfreude. Competitiveness also contributes positively to predicting students' Schadenfreude ($\beta = 0.254$, $p = 0.001 < 0.01$).

Conclusion

The first finding showed that all three characteristics of the dark personality triad significantly contribute to predicting Schadenfreude. Narcissists require constant

feedback from those around them; therefore, it is likely that they use Schadenfreude as a strategy to boost their self-esteem. Machiavellians have a broadly negative view of others, perceiving them as controlling and demanding. Sociopaths are characterized by high levels of sensation seeking, impulsivity, and low levels of empathy. Antisocial individuals exhibit no remorse, and given the lack of empathy associated with antisociality and the need for Schadenfreude, the two are related. The second finding indicates that moral intelligence significantly contributes to predicting Schadenfreude. Moral intelligence is a dimension of intelligence and is considered a predictor of behavior. Seeing a friend in distress usually evokes empathetic responses, while witnessing the pain of a competitor may elicit pleasure. As stated, the intensity of pleasure derived from the misery and pain of others defines Schadenfreude. Another finding revealed that competitiveness also significantly contributes to predicting Schadenfreude. People with a strong need to win tend to view the world negatively. This strong need to win partly stems from the fear of living in a hostile world where survival depends on winning or defeating others. When Schadenfreude occurs, mechanisms are triggered within the individual that may lead to the development of aggressive behaviors toward the competing individual or group.

Ethical Considerations

Compliance with Ethical Guidelines: To comply with ethical considerations, the questionnaire was anonymous, and participation was entirely voluntary. Participants had the option to withdraw from completing the questionnaire at any time if they did not wish to continue cooperating. Finally, the present study was derived from the second author's master's thesis in the Department of Psychology at Payame Noor University, Ardabil, and was defended on July 18, 2023.

Funding: No financial support from government, public, commercial, or non-profit organizations was used in the preparation of this article.

Authors' Contribution: The authors are grateful to the students who participated in this study and to the professors who helped us collect data.

Conflict of Interest: There are no conflicts of interest in this article.

دوفصلنامه علمی «روان‌شناسی بالینی و شخصیت»
دوره ۲۴، شماره ۲، پیاپی ۴۷، پاییز و زمستان ۱۴۰۵، صص ۷۲-۶۱
DOI: 10.22070/cpap.2026.20891.1775

مقاله پژوهشی

نقش سه‌گانه تاریک شخصیت، رقابت‌جویی و هوش اخلاقی در شادِن‌فرویدِ Schadenfreude دانشجویان

نویسندگان

فرشته پورمحسنی کلوری [۱*]، لطیفه نعمتی [۲]، ساحل هادیان شیب‌آبندانی [۳]

۱. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
۲. کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه پیام‌نور تهران، ایران.
Latnem5612@gmail.com
۳. دانشجو دکتری روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
sahelhadian@gmail.com

چکیده

مقدمه: هدف اصلی مطالعه حاضر، تعیین نقش صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، رقابت‌جویی و هوش اخلاقی در شادِن‌فرُویدِ (Schadenfruede) دانشجویان بود.

روش: روش پژوهش حاضر، توصیفی - همبستگی است و جامعه آماری مورد مطالعه، شامل دانشجویان دانشگاه‌های مشگین‌شهر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که از میان آنان، ۲۰۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری سهمیه‌ای انتخاب شدند و به پرسش‌نامه‌های صفات سه‌گانه تاریک جنیسون و ویستر (۲۰۱۰م.)، رقابت‌جویی فرانکن (۱۹۹۵م.)، هوش اخلاقی لنیک و کیل (۲۰۰۵م.) و شادن فروید یگانه و همکاران (۱۴۰۰) پاسخ دادند.

یافته‌ها: داده‌ها با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون خطی چندگانه مورد تحلیل قرار گرفت.

نتایج: نتایج نشان داد که شادن فروید در دانشجویان با خودشیفتگی (r= ۰/۳۷۸)، جامعه‌ستیزی (r= ۰/۴۰۶) و رقابت-جویی (r= ۰/۲۶۰) رابطه منفی و معناداری دارد و با هوش اخلاقی (r= -۰/۳۲۵) رابطه مثبت و معناداری دارد (p < ۰/۰۵). همچنین، نتایج تحلیل رگرسیونی نشان داد که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، رقابت‌جویی و هوش اخلاقی توانستند خصیصه شادن فروید را به گونه معناداری پیش‌بینی کنند. هوش اخلاقی (β = -۰/۲۶۸)، رقابت‌جویی (β = ۰/۲۵۴) و جامعه‌ستیزی (β = ۰/۲۳۴) بیشترین نقش را در پیش‌بینی شادن فروید در دانشجویان داشتند (p < ۰/۰۵).

بحث و نتیجه‌گیری: می‌توان گفت که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، رقابت‌جویی و هوش اخلاقی از جمله مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های شادن فروید در دانشجویان هستند که در برنامه‌های مداخله‌ای و درمانی باید مدنظر قرار گیرند.

تاریخ دریافت:
۱۴۰۴/۰۶/۰۹

تاریخ پذیرش:
۱۴۰۴/۱۰/۲۹

CC BY NC

کلیدواژه‌ها

رقابت‌جویی، شادن‌فروید، صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، هوش اخلاقی، دانشجویان

پست الکترونیکی نویسنده مسئول

fpmohseni@pnu.ac.ir

دوفصلنامه علمی روان‌شناسی بالینی و شخصیت، دوره ۲۴، شماره ۲، پیاپی ۴۷، پاییز و زمستان ۱۴۰۵، صص ۷۲-۶۱
Journal of Clinical Psychology & Personality, Vol. 24, No. 2, Serial 47, Autumn & Winter 2026-27, pp 61-72

مقدمه

هیجانات بخش جدایی‌ناپذیر زندگی انسان‌ها هستند که نقش کلیدی در رفتار و تعامل با دیگران ایفا می‌کنند [۱]. توانایی افراد در شناسایی و تشخیص هیجان متفاوت است [۲]؛ بنابراین افراد در موقعیت‌هایی باتجربه یکسان، واکنش‌های هیجانی نتایج متفاوتی نشان می‌دهند [۳]. افرادی که نسبت به رفتار دیگران واکنش هیجانی نشان می‌دهند، هنگامی‌که از بدبیاری و از دست‌دادن‌های دیگران باخبر می‌شوند، نگران و ناراحت می‌شوند [۴]. به‌طورکلی، در مواجهه با بدشانسی و بدبختی دیگران دو واکنش هیجانی ممکن است، رخ دهد: نخست، واکنش هیجان منفی که منجر به همدردی می‌شود و دیگری واکنش هیجانی مثبت که شادن‌فروید[1]را به تصویر می‌کشد [۵]. شادن‌فروید به معنی شادی بدخواهانه از بدبختی دیگران است و ترکیبی از دو واژه آلمانی «شادن»[2]به معنای آسیب و «فروید»[3]به معنای شادی است [۶] و احساسی است که از مشاهده مجرم در حال مجازات ایجاد می‌شود [۷].

شادن‌فروید نوعی واکنش هیجانی ناسازگار است، زیرا به معنای لذت‌بردن از رویدادی است که برای دیگران ناخوشایند تلقی می‌شود [۸] و احساس مذموم اجتماعی است که از طریق مقایسه اجتماعی و در پاسخ به شکست دیگران برانگیخته می‌شود [۹]. به‌عنوان‌مثال، ممکن است برخی یک ناظران یک رویداد مضر را به عنوان مجازات برای نقض هنجاری خاص، مورد استقبال قرار دهند [۶] اما مشاهده بدبختی فردی که از مزیت رقابتی خاصی برخوردار است، به‌ویژه در زمینه‌ای که نسبت به او احساس حسادت می‌کنیم، می‌تواند در ناظران احساس رضایت خاطر ایجاد کند [۱۰]. عواملی که سبب رواج شادن‌فروید می‌شوند عبارت‌اند از: نوعی منفعت‌طلبی شخصی (مثلاً تنزل رتبه یک همکار)، حسادت (ورشکستگی یک فرد ثروتمند) و شایستگی هدف (مثلاً دستگیری دانش‌آموز در حال تقلب) [۱۱]. به عقیده سینگر و استینبیس [۱۲] هر موقعیت سودمندی می‌تواند سبب ایجاد شادن‌فریود شود؛ بنابراین شادن‌فروید فقط شامل شادی از غم و اندوه دیگری نیست، بلکه بخشی از نحوه تصمیم‌گیری افراد در زندگی روزمره و نحوه نگاه آن‌ها به خود در رابطه با دیگری است [۱۳]. نکته قابل توجه آن است که شادن‌فروید حالتی منفعلانه و متمایز از اعمالی مانند انتقام‌جویی، تنبیه یا تحمل فعالانه درد است که موجب رنجش مستقیم افراد می‌شوند [۱۰]. به هر حال، هرگاه فردی دچار بدبیاری شود و به دنبال آن احساسات ناظران تغییر کند و به‌جای همدلی با او، احساس خوشحالی از بدبختی وی داشته باشند، شادن‌فروید را تجربه کرده‌اند [۴].

فقدان همدلی ویژگی مشترک صفات سه‌گانه تاریک شخصیت است و یک پیوند مفهومی قوی بین صفت‌های تاریک شخصیت و تجربه شادن‌فروید ایجاد می‌کند [۵]. صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، شامل سه ویژگی مجزا ولی مرتبط با یکدیگر، به نام‌های خودشیفتگی[4] ماکیاولیسم[5]و جامعه‌ستیزی[6]هستند [۱۴،۱۵]. خودشیفتگی را می‌توان از طریق رفتارها و ویژگی‌هایی مانند استحقاق، خودبزرگ‌بینی اغراق‌آمیز، عدم همدلی و نیاز به تحسین دیگران معرفی کرد [۱۶]. ماکیاولیسم نشان‌دهنده دست‌کاری در شخصیت است و از سه جنبه اساسی حفظ قدرت، تاکتیک‌های مدیریت خشن و رفتارهای دست‌کاری تشکیل شده است [۱۷]. جامعه‌ستیزی با ویژگی‌های ضداجتماعی، جذابیت سطحی و سطوح پایین‌تر همدلی، پشیمانی و کنترل تکانه همراه است [۱۸]. صفات سه‌گانه تاریک شخصیت یکی از افراطی‌ترین جنبه‌های طبیعت انسان را نشان می‌دهد که با معیارهای بالینی راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات[7] مطابقت ندارد [۱۹]. افراد با صفات سه‌گانه تاریک شخصیت در تعاملات اجتماعی، فاقد همدلی و شفقت نسبت به دیگران هستند [۲۰] مطالعات بسیاری صفات سه‌گانه تاریک شخصیت را از نظر رفتارهای ضداجتماعی، فعالیت‌های مجرمانه، پرخاشگری و شادن‌فروید بررسی کرده‌اند [۲۱].

لین [۱۳] و گرینر [۳] دریافتند درجات بالاتری از صفات سه‌گانه تاریک شخصیت با سطوح بالای شادن‌فروید همراه است [۱۳،۳]. خودشیفتگی با سطوح بالای عزت‌نفس مشخص می‌شود و افرادی که عزت‌نفس بالایی دارند، ممکن است شادن‌فروید بیشتری را تجربه کنند [۳]. افراد

1. Schadenfruede
2. Schaden
3. Fruede

4. Narcissism
5. Machiavellianism
6. Psypathy
7. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder

خودشیفته دارای ویژگی‌های متناقضی هستند؛ آنان هم ویژگی‌های جذاب و خودباورانه دارند و هم تضاد و پرخاشگری را در برخوردهای اجتماعی از خود نشان می‌دهند [۲۲]. افرادی که شخصیت ماکیاولی دارند، معتقدند برای موفقیت در زندگی باید پیش از آنکه دیگران آن‌ها را بازی دهند، دیگران را بازی دهند [۱۳]؛ بنابراین ماکیاولیسم در رابطه با رقابت و شکست با شادن‌فروید همراه است. آبل و بریر [۲۳] دریافتند که زنانی که نمرات بالاتری در ماکیاولیسم دارند، در ارتباط با دوستان هم‌جنس خود، شادن‌فروید بیشتری را تجربه می‌کنند. بین ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی با احساسات مثبت ناشی از مشاهده تصاویر غم‌انگیز رابطه وجود دارد که با مفهوم شادن‌فروید همسو است. همچنین، بین جامعه‌ستیزی و شادن‌فروید در موقعیت‌های دشوار، رقابتی و مرتبط با شکست و سایر سناریوها، رابطه‌ای قوی وجود دارد [۲۳].

ساختار روان‌شناختی صفات سه‌گانه تاریک شخصیت می‌تواند دلیلی بر رقابت‌جویی[1] افراد نیز باشد [۲۰]. تحقیقات مبتنی بر نظریه تکاملی، نشان‌دهنده آن است که افراد دارای سطوح بالای صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، نگرش‌ها و رفتارهای رقابتی اتخاذ می‌کنند تا معایب مرتبط با سطوح بالای صفات تاریک شخصیت را کاهش دهند [۱۴]. لی و همکاران [۲۴] رابطه مثبتی بین نمره ترکیبی صفات تاریک شخصیت و رقابت‌جویی گزارش کرده‌اند. رقابت‌جویی نشان‌دهنده تفاوت فردی در ترجیحات برای رقابت است؛ مانند تمایل به برنده‌شدن در برابر دیگران یا در زمینه‌های ورزشی. بررسی و تحقیق در مورد رقابت‌جویی بسیار پیچیده است؛ زیرا یک ساختار چندبعدی است و با توجه به شرایط موقعیتی و ادراکات، رقابت‌جویی یک صفت نسبتا ثابت است، اما تفاوت‌های فردی و انگیزه‌های متفاوت می‌تواند نگرش افراد را برای رقابت تحریک کند [۱۸]. افراد رقابت‌جو کسانی هستند که گرایش به پیشرفت را با تمایل به تلاش بر چیرگی بر دیگران و با تأکید بر سخت‌کوشی و بهتر عمل کردن نسبت به دیگران، آشکار می‌کنند [۲۵]. از طرفی، رقابت‌جویی بیش از حد یک نیاز روان رنجور برای حفظ احساس خود ارزشمندی و قدرت به هر قیمت است؛ زیرا برنده‌شدن سبب تقویت عزت‌نفس و برتری نسبت به دیگران می‌شود [۱۷].

صفات سه‌گانه تاریک شخصیت و رقابت‌جویی با موقعیت‌های غیراخلاقی همراه هستند. افراد دارای صفات تاریک شخصیت، به دلیل فقدان شرم و احساس گناه، ایده‌هایی را می‌پذیرند که از نظر دیگران غیر اخلاقی است و به راحتی استثنائاتی در مورد کاربرد اصول اخلاقی پیدا می‌کنند [۲۶]. یکی از موضوعات جدید که در حوزه اخلاق مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است [۲۷]، بررسی هوش اخلاقی[2]است [۲۸]. کیل و لنینک [۲۹]، هوش اخلاقی را ظرفیت ذهنی ما برای درک و تعیین کاربرد اصول انسانی در اهداف، ارزش‌ها و اعمال روزمره معرفی کرده‌اند [۲۹]. این یعنی فرد اصول نهفته در پس اعمال و رفتار را درک کرده و می‌پذیرد و مسئولیت آن را به عهده می‌گیرد [۲۸]. علاوه بر این، هوش اخلاقی توانایی تشخیص درست از نادرست است که مستلزم داشتن باورهای اخلاقی قوی و عمل بر اساس این باورها و نیز رفتار با صداقت و وقار است [۳۰]. انسان با بهره‌گیری از هوش اخلاقی به یادگیری کارهای هوشمندانه و دست‌یابی به مناسب‌ترین عمل می‌پردازد و در هر مرحله از زندگی به بهترین اطلاعات دسترسی پیدا کرده و خطرات را به حداقل می‌رساند [۳۱].

با توجه به اینکه انسان‌ها به‌طور مداوم هیجانات مختلفی را تجربه می‌کنند [۱] و شادن‌فروید هیجانی است که افراد معمولاً از ابراز آن اجتناب می‌کنند، زیرا بیان آن به شدت محکوم می‌گردد [۳۲]. با توجه به اینکه پژوهش‌های اندکی به ارتباط شادن‌فروید و صفات تاریک شخصیت پرداخته‌اند [۲۱]، همچنین، با توجه به ارتباط ماکیاولیسم با انتخاب‌های غیراخلاقی و خودشیفتگی با رفتارهای غیراخلاقی [۲۶]، تأثیر هوش اخلاقی بر هدایت رفتار و اهداف توسط اصول اخلاقی [۳۳] و تأثیر رقابت‌جویی که نشان‌دهنده یک وضعیت نسبتاً پایدار همراه با هیجانات منفی شدید مؤثر بر رفتار است [۳۴] و نیز با در نظر گرفتن اینکه آگاهی از هیجانات و ارزیابی درست و عینی از موقعیت‌هایی که تجربه می‌کنیم از عوامل موفقیت هستند [۳۵]؛ در پژوهش حاضر، رقابت‌جویی، هوش اخلاقی و صفات سه‌گانه تاریک شخصیت در شادن‌فروید دانشجویان بررسی شد. بنابراین مطالعه حاضر درصدد پاسخ‌گویی به این پرسش است که صفات

1 . Competitiveness

2 . Moral Intelligence

دوفصلنامه علمی روان‌شناسی بالینی و شخصیت، دوره ۲۴، شماره ۲، پیاپی ۴۷، پاییز و زمستان ۱۴۰۵، صص ۷۲-۶۱
Journal of Clinical Psychology & Personality, Vol. 24, No. 2, Serial 47, Autumn & Winter 2026-27, pp 61-72

تاریک شخصیت، رقابت‌جویی و هوش اخلاقی چه نقشی در شادن‌فروید دانشجویان دارند.

روش

نوع پژوهش

روش مطالعه حاضر از نوع توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری مطالعه، تمامی دانشجویان شهر اردبیل بودند که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ در دانشگاه مشغول به تحصیل بودند و از میان آن‌ها ۲۰۰ نفر به شیوه در دسترس انتخاب شدند و به پرسش‌نامه‌های زیر پاسخ دادند.

ابزار سنجش

پرسش‌نامه صفات سه‌گانه تاریک

این مقیاس توسط جنیستون و ویستر[1]در سال ۲۰۱۰م. ساخته شده است و شامل ۱۲ گویه می‌باشد که سه خرده مقیاس صفات تاریک شامل ماکیاولی، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی را می‌سنجد و روی مقیاس لیکرت ۹ درجه‌ای از (۱=کاملا مخالفم) تا (۹=کاملا موافقم) درجه‌بندی شده است [۳۶]. ضریب اعتبار این مقیاس به‌وسیله آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۷ و برای خرده‌مقیاس‌های ماکیاولی ۰/۸۴، خودشیفته ۰/۷۷ و جامعه‌ستیزی ۰/۷۵ می‌باشد [۳۷]. روایی سازه را به‌وسیله تحلیل عاملی اکتشافی بررسی و سه عامل را کشف کردند که سه عامل شناسایی شده از این روش در مجموع ۵۷ درصد واریانس را تبیین کرده است [۳۸]. این ابزار برای نخستین‌بار توسط بشرپور و همکاران در سال ۱۴۰۰ [۳۹] برای دانشجویان به کار برده شد. ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های ماکیاولی، جامعه‌ستیزی و خودشیفتگی در این پرسش‌نامه به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۶۸ و ۰/۶۹ به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی مطلوب مقیاس می‌باشد. روایی همگرا با استفاده از متوسط واریانس استخراج شده AVE ۰/۶۲ بود که نشان‌دهنده روایی مطلوب برای پرسش‌نامه حاضر است [۳۶].

پرسش‌نامه رقابت‌جویی

این مقیاس توسط فرانکن در سال ۱۹۹۵م. با ۱۵ گویه تدوین گردید که ۵ خرده‌مقیاس اشتیاق به برنده‌شدن، رضایت خاطر ناشی از بهبود عملکرد، انگیزه در جهت کوشش در شرایط و موقعیت‌های رقابت‌آمیز، ترجیح تکالیف دشوار به تکالیف ساده و رضایت خاطر ناشی از انجام کارها به نحو احسن را می‌سنجد و بر روی طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از ۱(۱=کاملا مخالفم) تا (۵=کاملا موافقم) درجه‌بندی شده است. پایایی مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ توسط سازنده برای ۵ عامل ذکر شده به ترتیب ۰/۴۸، ۰/۸۳، ۰/۷۹، ۰/۶۸ و ۰/۵۵به دست آمد [۴۰]. روایی مقیاس با استفاده از روش محاسبه بار عاملی تأیید شده و مقدار بار عاملی در تمامی شاخص‌ها بالاتر از ۰/۴۰ به‌دست آمد (فرانکن، ۱۹۹۵). در ایران در تحقیق آبایی و همکاران [۴۱]، پایایی بار آزمون برای کل مقیاس ۰/۸۹ گزارش شده است. در پژوهش کلانتری و بیراک [۴۳]، روایی مقیاس، بنا بر نتایج تحلیل عاملی مؤید برازش قابل قبول ساختار پرسش‌نامه با داده‌ها بود. روایی سازه با استفاده از تحلیل اکتشافی و چرخش واریماکس نشان داد که ۵ عامل ذکر شده می‌تواند ۰/۵۸ واریانس رقابت‌جویی را تبیین کند [۴۰].

پرسش‌نامه هوش اخلاقی

این مقیاس توسط لنینک و کیل در سال ۲۰۰۵م. ساخته شد که شامل ۴۰ گویه است و ۴ خرده‌مقیاس درستکاری، بخشش، مسئولیت‌پذیری و دلسوزی را می‌سنجد و بر روی طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (هرگز= ۱) تا (۵= همه موارد) نمره‌گذاری شده است. پایایی پرسش‌نامه از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۶ می‌باشد و روایی صوری و محتوایی همسانی درونی پرسش‌نامه را توسط سازندگان مطلوب به دست آوردند [۴۳]. در نسخه ترجمه شده این مقیاس به فارسی ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به دست آمد و روایی صوری و محتوایی آن مطلوب گزارش شده است [۴۴].

پرسش‌نامه شادن‌فروید

جهت بررسی میزان شادن‌فروید و وضعیت آن از مقیاس یگانه و همکاران [۴۵] استفاده شده است. این مقیاس متشکل از پنج سناریوی فرضی در موقعیت‌های برانگیزاننده هیجان شادن‌فروید است که این موقعیت‌ها بر محوریت ثروت، رقابت، توانمندی، رابطه عاشقانه و زیبایی بنا شده‌اند. سه زیرمقیاس نخست، از مطالعه جیمز و همکاران [۵] و دو زیرمقیاس بعدی از مطالعه آبل و برید [۲۳] اقتباس شده است. این مقیاس در چهارچوب طیف لیکرت هفت درجه‌ای (۱= به‌شدت مخالف تا ۷= به‌شدت موافق) تنظیم گردیده است. در طی اجرای پرسش‌نامه مذکور از شرکت‌کنندگان

1. Jenisston & Vaser

خواسته می‌شود تا سناریوها را خوانده و درجه‌ای را که تصور هر یک از این سناریوها غالباً برای آن‌ها احساس سرگرم‌کنندگی، رضایت‌خاطر و یا خوشحالی به همراه دارد، مشخص کنند. هر عامل دارای سه پرسش است که در مجموع، پرسش‌نامه پنج سناریوی فرضی با ۱۵ پرسش را در بر می‌گیرد. در مطالعه یگانه و همکاران [۴۶]، همه مقیاس‌ها بالاترین بارهای خود را بر روی عامل تعیین شده، نشان دادند و اندازه‌های عامل مربوطه بزرگ و در محدوده ۰/۴۶ تا ۰/۸۸ قرار داشتند که نشان‌دهنده روایی سازه‌ای بالا در مقیاس می‌باشد. پایایی مقیاس در کل مقیاس با روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۱ و برای خرده مقیاس‌های توانمندی، رابطه عاشقانه، رقابت، زیبایی و ثروت به ترتیب برابر ۰/۸۹، ۰/۸۳، ۰/۷۹، ۰/۸۷، ۰/۷۱ به دست آمده و تأیید شد.

شیوه تحلیل داده‌ها

برای انجام پژوهش، ابتدا مجوزهای لازم جهت جمع‌آوری داده‌ها از دانشگاه پیام نور مرکز اردبیل دریافت شد. سپس با مراجعه به بخش آموزش و حراست دانشگاه‌های شهر اردبیل، مجوز لازم جهت نمونه‌گیری و گردآوری داده‌ها اخذ شد. اطلاعات گردآوری شده با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ تجزیه و تحلیل شد.

یافته

پژوهش حاضر بر روی ۲۰۰ نفر دانشجو انجام شد که میانگین و انحراف معیار سن آنان برابر ۶/۴۶ ±۲۹/۲۴ سال بود. ۳۵ درصد (۷۰ نفر) نمونه مورد مطالعه پسر و ۶۵ درصد (۱۳۰ نفر) دختر بودند. از این تعداد ۱۳ درصد (۲۶ نفر) در مقطع کاردانی، ۷۲ درصد (۱۴۴ نفر) در مقطع کارشناسی و ۱۵ درصد (۳۰ نفر) در مقطع کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل بودند. اطلاعات مربوط به شاخص‌های توصیفی در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی و میزان چولگی و کشیدگی جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای مورد مطالعه بین دانشجویان

زیرگروه‌ها		میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
صفات تاریک	خودشیفتگی	۱۴/۳۴	۳/۷۳	-۰/۵۴۳	-۰/۴۶۹
	ماکیاولی	۱۳/۷۰	۳/۸۵	-۰/۴۷۴	-۰/۸۷۳
	جامعه‌ستیزی	۱۴/۸۹	۲/۹۹	-۰/۳۲۴	-۰/۷۹۴
رقابت‌جویی	رضایت خاطر ناشی از حصول بهبود در عملکرد فرد	۸/۵۳	۱/۴۹	-۰/۸۵۰	-۰/۱۲۰
	اشتیاق به برنده شدن	۱۶/۳۸	۳/۵۳	-۰/۴۵۲	-۰/۰۵۳
	انگیزش برای کوشش در موقعیت‌های رقابت‌آمیز	۱۱/۵۴	۲/۳۵	-۰/۲۴۹	-۰/۸۴۸
	رضایت خاطر حاصل از انجام کارها به نحو احسن	۱۰/۱۴	۲/۸۱	-۰/۳۶۶	-۰/۳۴۶
	ترجیح دادن تکالیف دشوار	۶/۳۹	۲/۰۹	-۰/۲۱۵	-۰/۸۹۹
	رقابت‌جویی	۵۲/۹۸	۷/۵۹	-۰/۴۸۷	-۰/۰۳۴
هوش اخلاقی	عمل کردن مبتنی بر اصول، ارزش‌ها و باورها	۱۲/۲۳	۲/۶۵	۰/۷۹۴	-۰/۰۴۴
	راستگویی	۱۴/۸۰	۲/۲۵	۰/۰۵۴	-۰/۴۷۲
	استقامت و پافشاری برای حق	۱۳/۱۸	۲/۹۰	۰/۰۶۶	-۰/۳۶۶
	وفای به عهد	۱۳/۹۳	۲/۸۰	-۰/۰۶۷	۰/۸۱۸
	مسئولیت‌پذیری برای تصمیمات شخصی	۱۴/۰۳	۳/۰۱	-۰/۵۶۹	-۰/۲۵۸
	اقرار به اشتباهات و شکست‌ها	۱۵/۹۴	۲/۸۵	-۱/۰۸۰	۱/۰۶۱
	قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران	۱۳/۹۰	۲/۹۴	-۰/۳۸۳	۰/۱۶۲
	فعالانه علاقمند بودن به دیگران	۱۲/۱۷	۳/۳۲	۰/۱۷۵	-۰/۲۷۷
	توانایی در بخشش اشتباهات خود	۱۴/۳۹	۲/۲۴	۰/۴۷۱	-۰/۳۵۶
	توانایی در بخشش اشتباهات دیگران	۱۴/۰۴	۲/۲۴	-۰/۱۵۹	-۰/۴۸۶
	(هوش اخلاقی)	۱۳۸/۶۱	۱۳/۷۶	-۰/۴۷۶	۰/۶۳۷
شادن‌فروید		۶۱/۷۹	۶/۹۱	-۰/۱۵۰	-۰/۶۰۹

در جدول۱، میانگین و انحراف معیار مؤلفه‌های صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، رقابت‌جویی، هوش اخلاقی و شادن‌فروید ارائه شده است. چون مقادیر کشیدگی و چولگی به دست آمده برای متغیرهای تحقیق در بازه ۲- الی ۲+ است؛ بنابراین توزیع متغیرهای تحقیق نرمال هستند و استفاده از آزمون پارامتریک ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی چندگانه بلامانع است. نتایج آزمون همبستگی در جدول ۲ آمده است.

یافته‌های موجود در جدول ۲، نشان می‌دهد که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، رقابت‌جویی، هوش اخلاقی با شادن‌فروید رابطه معناداری دارد.

جهت آزمون نقش صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، رقابت‌جویی، هوش اخلاقی با شادن‌فروید از آزمون تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده گردید. جهت استفاده از این آزمون باید مفروضه‌های آن برقرار باشد. نخست آنکه توزیع داده‌ها باید نرمال باشند که نتیجه بررسی این مفروضه در جدول ۱، بیانگر نرمال‌بودن توزیع داده‌ها است. یکی دیگر از مفروضه‌های این آزمون، شاخص هم‌خطی متغیرهای پیش‌بین است که جهت بررسی این مفروضه باید به دو شاخص تحمل واریانس[1] و VIF توجه نمود. چنانچه، شاخص تحمل واریانس در دامنه صفر تا ۱ باشد و همچنین، مقدار VIF از ۱۰ کمتر باشد می‌توان گفت که مفروضه همخطی متغیرها رعایت شده است. علاوه بر این، به منظور بررسی استقلال خطای متغیرهای پیش‌بین و ملاک باید از مقدار شاخص دوربین واتسون از ۴ کوچک‌تر باشند. نتایج حاصل از بررسی مفروضه‌های این تحلیل در جدول (۳) آمده است.

همانطور که در جدول ۳، مشاهده می‌شود، شاخص‌های هم‌خطی متغیرها حد نصاب لازم را کسب مردند و مقدار شاخص دوربین - واتسون ۲/۲۷۰ و کوچک‌تر از ۴ است؛ بنابراین می‌توان گفت، مفروضه استقلال خطای متغیرهای پیش‌بین و ملاک رعایت شده و استفاده از تحلیل رگرسیون بلامانع است؛ بنابراین می‌توان از آزمون تحلیل رگرسیون چندگانه جهت بررسی نقش متغیرهای مورد مطالعه در پیش‌بینی شادن‌فروید برای دانشجویان بهره برد.

نتایج موجود در جدول ۴، نشان می‌دهد که ترکیب خطی متغیرهای پیش‌بین (سه‌گانه تاریک شخصیت، رقابت‌جویی و هوش اخلاقی) توانستند به‌گونه معناداری شادن‌فروید دانشجویان را پیش‌بینی نمایند (F=۱۸/۱۱۲؛ p<۰/۰۰۱).

جدول ۲. نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون

ردیف	متغیر	۱
۱	شادن‌فروید	۱
۲	خودشیفتگی	۰/۳۷۸
۳	ماکیاولیسم	۰/۱۳۷
۴	جامعه‌ستیزی	۰/۴۰۶
۵	هوش اخلاقی	-۰/۳۲۵
۶	رقابت‌جویی	۰/۲۶۰

جدول۳. بررسی مفروضه‌های آماری آزمون رگرسیون چندگانه فرضیه اصلی

متغیر پیش‌بین	مفروضه هم‌خطی متغیرها		مفروضه استقلال خطاها
	Collinearity statistics		Durbin-Watson
	Tolerance	VIF	
خودشیفتگی	۰/۵۷۱	۱/۷۵۲	۲/۲۷۰
ماکیاولیسم	۰/۷۷۷	۱/۲۸۸	
جامعه ستیزی	۰/۶۵۴	۱/۵۲۹	
رقابت‌جویی	۰/۸۳۰	۱/۲۰۴	
هوش اخلاقی	۰/۹۶۴	۱/۰۳۸	

جدول ۴. تحلیل رگرسیون پیش بینی شادن‌فروید بر اساس متغیرهای مستقل

مدل	R	R^2	R^2 تعدیل شده	F	معناداری
۱	۰/۵۶۴	۰/۳۱۸	۰/۳۰۱	۱۸/۱۱۲	۰/۰۰۱

1 . Tolerance

جدول۵. ضرایب بتا و آزمون معناداری t برای متغیرهای پیش‌بین

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	B	STE	B	T	Sig
شادن‌فروید	ضریب ثابت	۵۷/۸۳۱	۵/۴۰۶	-	۱۰/۶۹۸	۰/۰۰۱
	خودشیفتگی	۰/۲۶۲	۰/۱۴۵	۰/۱۴۱	۱/۸۰۰	۰/۰۷۳
	ماکیاولیسم	-۱/۱۰۷	۰/۱۲۱	۰/۰۶۰	-۰/۸۸۹	۰/۳۷۵
	جامعه‌ستیزی	۰/۵۴۱	۰/۱۶۹	۰/۲۳۴	۳/۱۹۱	۰/۰۰۲
	رقابت‌جویی	۰/۲۳۱	۰/۰۵۹	۰/۲۵۴	۳/۹۰۲	۰/۰۰۱
	هوش اخلاقی	-۰/۱۳۴	۰/۰۳۰	-۰/۲۶۸	-۴/۴۳۱	۰/۰۰۱

سه‌گانه تاریک، رقابت‌جویی و هوش اخلاقی در مجموع توانستند ٪۳۱ واریانس شادن‌فروید را در دانشجویان تبیین نماید (R^2=۰/۳۱۷). ضرایب رگرسیون موجود در جدول ۵، حاکی از آن هستند که هوش اخلاقی (β = -۰/۲۶۸ و p= ۰/۰۰۱<۰/۰۱) بیشترین سهم را به صورت منفی در پیش‌بینی شادن‌فروید دانشجویان به خود اختصاص داده است؛ به اندازه ۰/۲۶۸-. در ادامه، رقابت‌جویی (β = ۰/۲۵۴ و p= ۰/۰۰۱<۰/۰۱) بیشترین سهم مثبت را در پیش‌بینی شادن‌فروید دانشجویان دارد؛ همچنین، به اندازه ۰/۲۵۴. از بین صفات سه‌گانه تاریک، ویژگی جامعه‌ستیزی (β = ۰/۲۳۴ و p= ۰/۰۰۲<۰/۰۱) بیشترین نقش مثبت را در پیش‌بینی شادن‌فروید دانشجویان دارد؛ به اندازه ۰/۲۳۴ . در مقابل خودشیفتگی و ماکیاولیسم در پیش‌بینی شادن‌فروید دانشجویان سهم معناداری نداشتند (p> ۰/۰۵).

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش سه‌گانه تاریک شخصیت، رقابت‌جویی و هوش اخلاقی در پیش‌بینی شادن‌فروید در دانشجویان انجام شد.

یافته نخست نشان داد که ویژگی‌های سه‌گانه تاریک شخصیت، هر سه سهم معناداری در پیش‌بینی شادن‌فروید دارند و همچنین آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی با شادن‌فروید رابطه مثبت دارند که این یافته با نتایج پژوهش‌های جیمز و همکاران [۵]، آبل و بریر [۲۳] و لین [۱۳] همسو می‌باشد. صفات سه‌گانه شخصیت تمایل مشترکی به سردی عاطفه، پرخاشگری و خودنمایی دارند [۵]. خودشیفتگی با سطوح بالای عزت‌نفس مشخص می‌شود [۳] و افراد خودشیفته به بازخورد دائمی از اطرافیان خود نیاز دارند تا احساس ارزشمندی خود را حفظ کنند؛ بنابراین این احتمال وجود دارد که خودشیفته‌ها از شادن‌فروید به‌عنوان یک راهبرد برای افزایش عزت‌نفس خود استفاده کنند [۵]. افراد با خصیصه ماکیاولیسمی بالا، دیدگاه منفی گسترده‌ای نسبت به دیگران دارند و دیگران را کنترل‌کننده، متخاصم، تنبیه‌کننده و مطالبه‌گر تصور می‌کنند [۲۳]. از آنجا که ماکیاولیسم با دست‌کاری و فریبکاری بسیار همراه است، پژوهش‌ها نشان می‌دهند که ماکیاولیسم، تجربه لذت در رابطه با بدبختی یک فرد غریبه را پررنگ‌تر می‌کند [۲۰] و افراد با ماکیاولیسم بالا این اجازه را به خود می‌دهند تا با نادیده گرفتن حقوق دیگران، اهداف خود را پیش ببرند [۱۳]. شادن‌فروید توصیف‌کننده تجربه لذت از بدبختی دیگری است و توجه به این نکته که شادن‌فروید به جای آنکه مستقیماً باعث بدبختی شود، در یک فاصله روانی تجربه می‌شود و این ویژگی در میان کسانی که انزوای عاطفی نشان می‌دهند – مشخصه اصلی ماکیاولیسم است - شایع‌تر است [۲۳]؛ بنابراین می‌توان اظهار داشت که این افراد شادن‌فروید بیشتری را تجربه می‌کنند. جامعه‌ستیزها به‌عنوان بدنهادترین گروه در نظر گرفته می‌شوند که با سطوح بالای هیجان‌طلبی، تکانش‌گری و سطوح پایین همدلی شناسایی می‌شوند [۱۳]. در افراد جامعه‌ستیز، پشیمانی وجود ندارد [۲۶،۴۷] و با توجه به ویژگی کمبود همدلی مرتبط با جامعه‌ستیزی و نقش آن در شادن‌فروید، این دو مورد به هم ارتباط دارند [۱۱]؛ بنابراین به علت کمبود همدلی و پشیمانی احتمال بیشتری وجود دارد که

این افراد، شادن‌فروید بیشتری را تجربه کنند [۵]. با توجه به اینکه همه صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، صفات نامطلوب، بی‌رحمانه و متضاد را توصیف می‌کنند، در نتیجه، این صفات عمدتاً نامطلوب در نظر گرفته می‌شوند [۱۴]. همچنین، افرادی که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت در آن‌ها پررنگ است، ممکن است برای رسیدن به اهداف خود فقط نیازهای خود را در اولویت قرار دهند و از دست دادن دیگران را به نفع خود بدانند [۲۱]؛ بنابراین آن‌ها احساسات افرادی که این از دست‌دادن‌ها را تجربه می‌کنند، در نظر نمی‌گیرند [۵] و لذت هنگام بدبختی دیگران را که تعریف شادن‌فروید است، بیشتر تجربه می‌کنند [۷].

یافته دوم مطالعه از آزمون تحلیل رگرسیون مبین آن است که هوش اخلاقی سهم معناداری در پیش‌بینی شادن‌فروید دارد و همچنین نتیجه آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که هوش اخلاقی با شادن‌فروید در دانشجویان رابطه منفی دارد. این یافته با نتایج کارابی [۳۰] و صالح [۲۸] همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که هوش اخلاقی یکی از ابعاد هوش است که می‌تواند چارچوبی را برای عملکرد صحیح انسان‌ها فراهم آورد و به‌عنوان عامل پیش‌بینی‌کننده رفتار محسوب می‌شود [۴۳]. هوش اخلاقی با صداقت، مسئولیت‌پذیری، شفقت، بخشش [۳۰] و همدلی [۴۸] رابطه تنگاتنگی دارد. بیشتر افراد از آسیب‌رساندن به یک فرد بی‌گناه احساس ناراحتی می‌کنند [۴۹]. مشاهده یک دوست در تنش و ناراحتی معمولاً پاسخ‌های همدلانه را برمی‌انگیزد، درحالی‌که درد در رقبا ممکن است باعث لذت شود [۵۰]. همان‌طور که گفته شد، تجربه لذت از بدبختی و درد دیگران، تعریف شادن‌فروید است [۱۱]؛ زیرا این هیجان واکنش به وضعیت فرد دیگر و اغلب در پی وقوع رویدادی نامطلوب برای او شکل می‌گیرد [۱۳]. هنگامی که فرد شادن‌فروید را در موقعیت‌های گوناگون تجربه می‌کند و بر این باور است که رویداد ناگواری که برای دیگری رخ داده، شایسته او بوده است [۶]؛ از این منظر شادن‌فروید و هوش اخلاقی می‌توانند از جنبه جهت‌گیری هیجانی و اخلاقی در مواجهه با بدبختی دیگران، در نقطه مقابل یکدیگر قرار گیرند. در شادن‌فروید، افراد از مشاهده بدبیاری دیگران احساس لذت می‌کنند که هیجانی با کیفیت مثبت است؛ در حالی‌که در هوش اخلاقی، افراد با توجه به اصول اخلاقی و همدلانه، از تماشای رنج دیگران رنج می‌برند که هیجانی با کیفیت منفی است [۵۱]؛ زیرا همدلی، به ظرفیت فرد برای شناسایی احساسات دیگران و تمایل به مداخله برای حل مشکلات آنان اشاره دارد، یکی از مؤلفه‌های اصلی هوش اخلاقی است [۲۸].

یکی دیگر از یافته‌های تحلیل رگرسیون پژوهش حاضر آن است که رقابت‌جویی نیز سهم معناداری در پیش‌بینی شادن‌فروید در دانشجویان داشته است و آزمون همبستگی پیرسون به رابطه مثبت این دو متغیر اشاره دارد. این یافته با نتیجه پژوهش‌های آبل و بریر [۲۳] و مایور و همکاران [۲۶] همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، از دیدگاه فرانکن [۴۱]، افرادی که نیاز شدید به برنده‌شدن دارند، جهان را با دیدگاه منفی می‌نگرند، نیاز شدید به برنده‌شدن، تا حدودی ناشی از این ترس است که احساس کنند در جهانی زندگی می‌کنند که خصومت وجود دارد و تنها راه بقا برنده‌شدن یا پیروزی بر دیگری است. این افراد به‌جای آن‌که سعی کنند از طریق تخصص و تلاش به اهداف خود دست یابند، سعی می‌کنند حداکثر آنچه می‌توانند را به دست آورند تا به حدی از پیروزی و بقا برسند. این رضایت مبتنی بر یافته‌هایی که نشان می‌دهد افرادی که نیاز شدید به برنده‌شدن احساس می‌کنند، بیشتر گرایش به زورمندی و پرخاشگری دارند [۴۲]. از طرفی، هنگام شادن‌فروید، مکانیسم‌هایی در فرد برانگیخته می‌شود که از طریق آن‌ها رفتارهای پرخاشگرانه را نسبت به فرد یا گروه رقیب، گسترش می‌دهد [۵۰] به‌عبارت‌دیگر، اگر رقابت بین یک فرد و یا گروه مقابل کم باشد یا اصلاً وجود نداشته باشد، شادن‌فروید رخ نمی‌دهد، زیرا رقبا در این شرایط هیچ تهدیدی برای فرد ندارند؛ بنابراین سطح رقابت یکی از پیشروهای اصلی شادن‌فروید است؛ لذا از رابطه شادن‌فروید و رقابت‌جویی مثبت استنباط می‌شود. همچنین، باید رقابت در سطح بالایی بین گروه‌ها وجود داشته باشد. [۵۲] در نتیجه، می‌توان این‌طور اظهار کرد که رقابت‌جویی پیش‌بینی‌کننده احساس شادن‌فروید در روابط عمومی اجتماعی است [۲۳].

آزمون تحلیل رگرسیون نشان داد که هر سه ویژگی صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، رقابت‌جویی و هوش اخلاقی سهم معناداری در پیش‌بینی شادن‌فروید دانشجویان دارند. همچنین، نتیجه آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی با شادن‌فروید

رابطه مثبت، رقابت‌جویی با شادن‌فروید رابطه مثبت و هوش اخلاقی با شادن‌فروید رابطه منفی دارد.

محدودیت‌ها

پژوهش حاضر با محدودیت‌های نیز همراه بود. مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی - همبستگی است؛ بنابراین نمی‌توان یافته‌های آن را به صورت علّی تفسیر کرد. محدودیت دیگر این بود که جامعه آماری مطالعه حاضر شامل دانشجویان دانشگاه‌های شهر اردبیل بود. از آنجا که شرایط اجتماعی، اقتصادی و جغرافیایی می‌توانند در ادراک هیجانات مؤثر باشند؛ بنابراین در تعمیم‌پذیری نتایج به سایر گروه‌های سنی و مناطق جغرافیایی باید احتیاط نمود. محدودیت سوم این پژوهش آن بود که نقش عوامل جمعیت‌شناختی، همچون سابقه ابتلا به بیماری‌های جسمانی، وضعیت اقتصادی، اشتغال و وضعیت تأهل در نمونه مورد مطالعه کنترل نشد.

پیشنهادات

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی نقش متغیرهای جمعیت‌شناختی در ادراک هیجان کنترل شود؛ همچنین، از پژوهش‌های آزمایشی برای مطالعه عوامل تأثیرگذار بر ادراک هیجان شادن‌فروید استفاده گردد و نیز پژوهش بر روی گروه‌های سنی مختلف انجام شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در این پژوهش، اصول اخلاقی به طور کامل رعایت شده است. شرکت‌کنندگان در روند پژوهش قرار داشتند و اطلاعات آنان به‌صورت محرمانه نگهداری شد. همچنین، این امکان فراهم بود که هر لحظه که تمایل داشتند از پژوهش انصراف دهند.

حامی مالی

این پژوهش، هیچ‌گونه حمایت مالی از سازمان‌های تأمین مالی در بخش عمومی، تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

سپاسگزاری

پژوهشگران از تمام افرادی که ما را در امر پژوهش یاری نمودند، کمال تشکر را دارند

منابع

1- Cañabate, D., Santos, M., Rodríguez, D., Serra, T., & Colomer, J. Emotional self-regulation through introjective practices in physical education. *Education Sciences*. 2020; 10(8): 208. doi:10.3390/educsci10080208

2- Chi, Y., El-Jahel, L., & Vu, T. Media emotion intensity and commodity futures pricing. *Journal of Commodity Markets*, 2025; 100460. doi:10.1016/j.jcomm.2025.100460

3- Greenier, K. D. The relationship between personality and schadenfreude in hypothetical versus live situations. *Psychological reports*. 2018; 121(3): 445-458. doi: 10.1177/0033294117745562

4- Wang, Y., Zhou, W., Zhu, J., & Su, Y. Schadenfreude or empathy? Children's emotional responses to the physical pain and pleasure of prosocial and antisocial others. *Journal of Experimental Child Psychology*. 2024; 245: 105974. doi:10.1016/j.jecp.2024.105974

5- James, S., Kavanagh, P. S., Jonason, P. K., Chonody, J. M., & Scrutton, H. E. The Dark Triad, schadenfreude, and sensational interests: Dark personalities, dark emotions, and dark behaviors. *Personality and Individual Differences*. 2014; 68: 211-216. doi: 10.1016/j.paid.2014.04.020

6- Yıldırım, F., Çakır, Z., Özdemir, S., Trout, İ. Y., Bayramoğlu, A., Ekinci, O., ... & Yılmazcan, B. Perceptions of patients and their relatives about schadenfreude towards doctors. *Heliyon*. 2024; 10(13): 1-13. https://www.cell.com/heliyon/fulltext/S2405-8440(24)09014-5

7- Barron, A. C., Woodyatt, L., Thomas, E. F., Loh, J. E. K., & Dunning, K. Doing good or feeling good? Justice concerns predict online shaming via deservingness and schadenfreude. *Computers in Human Behavior Reports*. 2023; 11: 100317. doi:10.1016/j.chbr.2023.100317

8- Boecker, L. One group's pain is another group's pleasure: Examining schadenfreude in response to failures of football teams during the World Cup 2018. *Psychology of Sport and Exercise*. 2021; 56: 101992. doi:10.1016/j.psychsport.2021.101992

9- Kramer, T., Yucel-Aybat, O., & Lau-Gesk, L. The effect of schadenfreude on choice of conventional versus unconventional options. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*.2011; 116(1): 140-147. doi:10.1016/j.obhdp.2010.11.010

10- Watanabe, S., Weiner, D. S., & Laurent, S. M. Schadenfreude for undeserved misfortunes: The unexpected consequences of endorsing a strong belief in a just world. *Journal of Experimental Social Psychology*. 2022; 101: 104336. doi:10.1016/j.jesp.2022.104336

11- Porter, S., Bhanwer, A., Woodworth, M., & Black, P. J. Soldiers of misfortune: An examination of the Dark Triad and the experience of schadenfreude. *Personality and Individual Differences*. 2014; 67: 64-68. doi:10.1016/j.paid.2013.11.014

12- Steinbeis, N. Singer, T. The effects of social comparison on social emotions and behavior during childhood: The ontogeny of envy and schadenfreude predicts developmental changes in equity-related decisions, J. Exp. *Child Psychol*. 2013; 115 (1): 198–209. doi:10.1016/j.jecp.2012.11.009

13- Lane, R. Schadenfreude, the Dark Triad, and the effect of music on emotion. Honors College Theses. 2016; 200. Available from: https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/honors-theses/200

14- Vaughan, R. S., & Madigan, D. J. The winner takes it all: The mediating role of competitive orientations in the Dark Triad and sport task performance relationship. *European Journal of Sport Science*. 2021; 21(8): 1183-1192. doi:10.1080/17461391.2020.1825822

15- Pace, U., D'Urso, G., Ruggieri, S., Schimmenti, A., & Passanisi, A. The Role of Narcissism, Hyper-Competitiveness and Maladaptive Coping Strategies on Male Adolescent Regular Gamblers: Two Mediation Models. *Journal of Gambling Studies*. 2021; 37: 571-582. doi:10.1007/s10899-020-09980

16- Abolghasemi, A., Seyyed Noori, S. Z., Zakeri, M., & Ghorbani, R. Comparison of Dark Personality Traits, Feeling of Alienation and Spiritual Well-Being in People with and without Tendency to Vandalism. *Clinical Psychology and Personality*. 2024; 22(2): 53-64. doi:10.22070/CPAP.2024.18244.1423

17- Zhang, M., Andersson, B., & Wang, F. Are competitive people less altruistic and more manipulative? Associations among subtypes of competitiveness, hypothetical altruism, and Machiavellianism. *Personality and Individual Differences*. 2021; 181: 111037. doi:10.1016/j.paid.2021.111037

18- Semenyna, S. W., Vasey, P. L., & Honey, P. L. Replicating the relationships between Dark Triad traits and female mate-competition tactics in undergraduate women. *Personality and Individual Differences*. 2019; 147: 73-78. doi:10.1016/j.paid.2019.04.028

19- Echazarra, A. Do students learn in co-operative or competitive environments (No. 107). OECD publishing. 2020.

20- Fabella, F. E. T., & Santos, C. M. The Influence of the Dark Triad of Personality Traits on the Competitiveness of Selected Educators. *International Journal of Science and Healthcare Research*. 2023; 8(2): 312-320. doi:10.52403/ijshr.20230240

21- Erzi, S. Dark Triad and schadenfreude: Mediating role of moral disengagement and relational aggression. *Personality and Individual Differences*. 2020; 157: 109827. doi:10.1016/j.paid.2020.109827

22- Greenbaum, R. L., Gray, T. W., Hill, A. D., Lima, M., Royce, S. S., & Smales, A. A. CoworkerNarcissism: Employee Emotional and Behavioral Reactions as Moderated by Bottom-line Mentality and Trait Competitiveness. *Journal of Management*. 2024; 50(4): 1295-1330. doi:10.1177/014920632211327911

23- Abell, L., & Brewer, G. Machiavellianism and schadenfreude in women's friendships. *Psychological reports*. 2018; 121(5): 909-919. doi:10.1177/0033294117741652

24- Jonason, P. K., Li, N. P., & Teicher, E. A. Who is James Bond? The Dark Triad as an agentic social style. Individual Differences Research. 2010; 8(2): 111–120. https://ink.library.smu.edu.sg/soss_research/1109/

25- Khaksar-Boldaji, M., Rafei-Borojeni, M. & Movahedi, A. The effect of the combination of competitive and non-competitive personality traits and the training environment in observational training on learning to throw darts. Motor Behavior. 2019; 11(35): 103-116. doi:10.22089/mbj.2017.4539.1533 **[In Persian]**

26- Mayor, E., Daehne, M., & Bianchi, R. The Dark Triad of personality and attitudes toward cognitive enhancement. *BMC psychology*. 2020: 8: 1-12. https://link.springer.com/article/10.1186/s40359-020-00486-2

27- Namwar, J, & Azarbaijani, M. Analysis of moral intelligence and its components based on narratives. Iranian Political Sociology Monthly. 2022; 5(10): 871-887. doi:10.30510/PSI.2022.328548.3073 **[In Persian]**

28- Saleh, K. Moral intelligence and its role in formulating children characters. *Multi-Knowledge Electronic Comprehensive Journal For Education And Science Publications (MECSJ)*. 2018; 4(7): 301-313. https://www.mecsj.com/ar/uplode/images/photo/Moral_Intelligence_and_its_Role_in_Formulating_Children_Characters.pdf

29- Lennick, D., & Keil, F. K. Moral intelligence (pp. 1–7). Pearson Education, Inc. 2005.

30- Karabey, T. Reflection of nurses' moral intelligence levels on care behaviors. *Perspectives in Psychiatric Care*. 2022: *58*(4): 1622-1631. http:/doi.org/10.1111/ppc.12970

31- Eskandari, N., Golaghaie, F., Aghabarary, M., Dinmohammadi, M., Koohestani, H., Didehdar, M., ... & Abbasi, M. Explaining the relationship between moral intelligence and professional self-concept with the competency of nursing students in providing spiritual care to promote nursing education. *Journal of education and health promotion*. 2019: 8(1): 230. http:/doi.org/10.4103/jehp-105-19.

32- Smith, R. H., & van Dijk, W. W. Schadenfreude and gluckschmerz. *Emotion Review*. 2018; 10(4): 293-304. doi:10.1177/1754073918765657

33- Al-Adamat, A., Al-Gasawneh, J., & Al-Adamat, O. The impact of moral intelligence on green purchase intention. *Management Science Letters*. 2020: 10(9): 2063-2070. https://pdfs.semanticscholar.org/0e48/cd4812c49807c5370c1424a8e9e41b360070.pdf

34- Urbig, D., Bönte, W., Schmutzler, J., Curcio, A. F. Z., & Andonova, V. Diverging associations of dimensions of competitiveness with gender and personality. *Personality and Individual Differences*. 2021; 176: 110775. doi:10.1016/j.paid.2021.110775

35- Gorski, H., & Ranf, D. E. S tudy regarding the emotional self-awareness and emotional self-control on managers activity. In *International Conference Knowledge-based Organization*. 2019; 25(1): 230-235. http://doi.org/10.2478/kbo-2019-0037

36- Basharpour, S., Ebadi, M., & Narimani, M. The mediating role of rejection in the relationship between dark personality traits and marital distress, Quarterly *Journal of Social Work*. 2021; 10(2): 1-10. https://socialworkmag.ir/browse.php?a_id=668&sid=1&slc_lang=en. **[In Persian]**

37- Sadeghi, L. & Alizadehfard, S. Predicting bullying behavior of students based on dark triad of personality and time perspective. Journal of School Psychology and Institutions. 2022; 11(3):57-71. doi:10.22098/jsp.2022.1823 **[In Persian]**

38- Bafandeh Qaramaleki, H., & Ghaffari Shoja Z. Comparison of emotional neurotic personality and dark personality traits in successful and unsuccessful couples. *Rooyesh*. 2023; *12*(10): 69-78. https://frooyesh.ir/article-1-4792-en.html **[In Persian]**

39- Basharpour S. Personality traits: Theory and test. Tehran: Savalan; 2015. **[In Persian]**

40- Mehrizadeh Saghafi, S., Moqti, S., & Sarbi, M. Developing a structural model of entrepreneurial attitude based on the perception of family support and competitiveness. *Innovation and Creativity in Humanities*. 2022; 11(4): 111-136. https://sanad.iau.ir/Journal/ichs/Article/930563/FullText **[In Persian]**

41- Franken, R. E., & Brown, D. J. Why do people like competition? The motivation for winning, putting forth effort, improving one's performance, performing well, being instrumental, and expressing forceful/aggressive behavior. *Personality and individual differences*, 1995; 19(2): 175-184. doi:10.1016/0191-8869(95)00035-5

42- Kalantari, M., & Birak, F. Normative assessment and validation of the competitive aptitude test for female students at Hekmat Niavaran high school. *Psychometrics*. 2019; 7(28): 22-7. https://sanad.iau.ir/Journal/ps/Article/1111979 **[In Persian]**

43- Narimani, M., & Ghaffari, M. The role of moral and social intelligence in predicting resilience and quality of life of parents of children with learning disabilities. *Learning Disabilities.* 2016; 5(2): 106-128. https://jld.uma.ac.ir/article_395.html **[In Persian]**

44- Sistanipour, N., Asghari Ebrahimabad, M., Salayani, F., & Moeinizadeh, M. A study of emotional intelligence and moral intelligence in physicians. *Iranian Medical Ethics and History*, 2021; 14: 303-320. https://ijme.tums.ac.ir/article-1-6255-en.html **[In Persian]**

45- Yeganeh, Narges. Structural relationships of the Big Five personality factors with symptoms of the personality trait of altruism mediated by Shadenfroud in students. *Quarterly Journal of Applied Psychology.* 2022; 1 (61): 135-159. http://doi.org/10.52547/APSY.2021.223890.1161 **[In Persian]**

46- Yeganeh, N., Bakhshi-Pur Roudsari, A., & Mahmoud Alilu, M. Evaluating the internal structure of the Shadenfroud Severity Scale: A factor analysis study, *Clinical Psychology*. 2019; 13(3): 1-10. http://doi.org/10.22075/JCP.2021.21550.1987 **[In Persian]**

47- Abolghasemi, A., Taherifard, M., Kiamarsi, A. The Role of Self-Regulation Behaviors in Prediction of Perception of Interpersonal Reactive in the Prisoners with Antisocial Personality Disorder. *Clinical Psychology and Personality*. 2020; 17(1): 33-43. http://doi.org/10.22070/cpap.2020.2881 **[In Persian]**

48- Yaqoubi, A., Arouti Mofaqeb, A., Delfan Beiranvand, A. The basis and dependence of moral intelligence based on the culture of Nahj al-Balagha: A comparative study. *Quarterly Journal of Nahj al-Balagha Research*. 2019: 7(28): 1-21. http://doi.org/10.22084/NAHJ.2019.19065.2274 **[In Persian]**

49- Buckels, E. E., Jones, D. N., & Paulhus, D. L. Behavioral confirmation of everyday sadism. *Psychological science*. 2013; 24(11): 2201-2209. doi:10.1177/0956797613490749

50- Cikara, M., Botvinick, M. M., & Fiske, S. T. Us versus them: Social identity shapes neural responses to intergroup competition and harm. *Psychological science*. 2011; *22*(3): 306-313. doi:10.1177/0956797610397667

51- Schindler, R., Körner, A., Bauer, S., Hadji, S., & Rudolph, U. Causes and consequences of schadenfreude and sympathy: A developmental analysis. *PloS one*. 2015; 10(10): e0137669. doi: 10.1371/journal.pone.0137669

52- Cikara, M., & Fiske, S. T. Their pain, our pleasure: stereotype content and schadenfreude. *Annals of the New York Academy of Sciences*. 2013; *1299*(1): 52-59. http://doi.org/10.1111/nyas.12179